

Lectori salutem!

Kossuth Lajos mondása, hogy a magyar nemzet – jogásznemzet, különösen a 19. századra volt igaz. A reformkor kezdetén még a rendi jog és partikularizmus volt a meghatározó, a század végére pedig nemcsak az alkotmányos monarchia kereteit hozták létre, hanem szinte a teljes jogrendszer kodifikációja lezajlott. A magyar politikai elit történetének egyik legszebb korszaka ez az időszak. A reformkor építkezése, a modern Magyarország megalapozása az áprilisi törvényekkel, a túlerővel szembeni hőies szabadságharc, a neo-abszolutizmussal szembeni passzív rezisztencia, majd a reális kompromisszum: a kiegyezés. Ezután következhetett a békés építőmunka, a kodifikáció.

Csemegi Károly a „jogásznemzet” egyik legkiválóbb képviselője. Kiváló nyelvtudása révén a korszak szinte teljes európai irodalmát megismerhette. Ügyvédi vizsgája után őrnagyi rangban harcolt a szabadságharcban. Ezért büntetésül bebörtönözték, és besorozták az osztrák hadseregbe. Még ezt az időt is kihasználta. Akárcsak Kossuth, ő is a fogsága idején tanult meg angolul.

A Bach-korszakban ügyvéd, de folyamatosan publikál is. Ezért is figyelt fel munkásságára az igazságügyi kormányzat, és bízta meg a büntető törvénykönyv (1878. évi V. tc.) megalkotásával, amely élete fő műve lett, és amelyet a nagy jogtudósra emlékezve csak Csemegi-kódexként emlegetünk.

Most jeles jogtudósok révén tisztelegtünk a 140. évforduló kapcsán a nagy előd munkássága előtt. Békés Ádám egyetemi docens a Csemegi-kódex büntetéstani tételeiről, Nánási László főügyész a Csemegi-kódex megalkotásáról, Pallo József tudományos dékánhelyettes, egyetemi docens a Csemegi-kódex novelláiról, Szabó József Tamás bíró a Csemegi-kódex későbbi hatásáról, Mezey Barna tanszékvezető egyetemi tanár a Csemegi-kódex legfontosabb elvi tételeiről, Tóth Mihály professor emeritus Csemegi Károly emberi nagyságáról értekezett. Vókó György professor emeritus pedig megismertette a hallgatóságot a versbe szedett Csemegi-kódexszel.

Romain Rolland francia író gondolatát idézve emlékeztünk meg tehát a nagy jogtudósról, kodifikátorról: „Nem állítom, hogy az emberek többsége ezeken a csúcson tud élni. De hogy egy évben egyszer zarándokként oda felmenjenek. Megújítják tüdőjük levegőjét és ereik vérét. Ott fenn közelebb fogják magukat érezni az Örökkévalósághoz. Azután visszatérnek az élet síkságára mindennapi harcra edzett szívvel.”

*Horváth Attila
alkotmánybíró, tanszékvezető egyetemi tanár*